

ЗБОРНИК МАТИЦЕ СРПСКЕ ЗА КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК

Уређивачки одбор

Др ИСИДОРА БЈЕЛАКОВИЋ, секретар, др ЈОВАН ДЕЛИЋ,
др САЊА БОШКОВИЋ ДАНОЈЛИЋ, др БОЈАН ЂОРЂЕВИЋ, др ПЕР ЈАКОБСЕН,
др МАРИЈА КЛЕУТ, др ПЕРСИДА ЛАЗАРЕВИЋ ДИ ЂАКОМО,
др ЖАНА ЛЕВШИНА, др ГОРАН МАКСИМОВИЋ, др ДЕЈВИД НОРИС,
др ПРЕДРАГ ПЕТРОВИЋ, др ГОРАНА РАИЧЕВИЋ, др ИВО ТАРТАЉА,
др СВЕТЛАНА ТОМИН, др РОБЕРТ ХОДЕЛ, др ВИДА ЏОНСОН ТАРАНОВСКИ,
др САША ШМУЉА

Главни и одговорни уредник

Др ЈОВАН ДЕЛИЋ

КЊИГА ШЕЗДЕСЕТ ШЕСТА (2018), СВЕСКА 2

МАТИЦА СРПСКА

САДРЖАЈ

Студије и чланци

Др Душан М. Иванић, <i>Грађа у проучавању (српске) књижевности</i> .	387
Др Јелисавета К. Милојевић, <i>О цензури и самоцензури у преводу: double entendre у Шекспировим сонетима 135 и 136</i>	409
Др Нада Н. Савковић, <i>Речи новосковане и друге у речнику Доше-новићеве Численице</i>	422
Мср Урош М. Ристановић, <i>Космичко поштовање у српској поезији деведнаестог века</i>	445
Др Марина Н. Симић, <i>Хетеросперијити у приповекама Сте-вана Сремца: оглед из домаће имагологије</i>	469
Др Горан М. Максимовић, <i>Симо Майавуљ и Марко Цар</i>	489
Др Бојан Т. Чолак, <i>Поетички модели и тема смрти у поезији Алексе Шантића 1902–1914. године</i>	503
Др Корнелије Д. Квас, <i>Песничка фигура Момчила Насијасијевића</i> .	527
Др Горана С. Раичевић, <i>Светлост и магле са истока: три међурат-на поетике из совјетске Русије (Винавер, Крлежа, Васић)</i> .	537
Др Виолета В. Стојменовић, <i>„Избачен из календара“: искуство и приповедање</i>	561
Дуња С. Ранчић, <i>Од чега се не може побегнути. Песничка самосвести у Кинеском пастишу Борислава Радовића</i>	577
Мср Ана Марија Д. Грбић, <i>Рефлекси аутистичног искуства у збир-кама приповедака Прилично мртви и Пристаништа Владана Машијевића</i>	589
Др Марина Ф. Курешевић, др Исидора Г. Бјелаковић, <i>Номинација лица у три ерејиса Приче о Акиру Премудром</i>	605

Прилози и грађа

Др Милош П. Зубац, <i>Из рукописа Душка Трифуновића</i>	627
---	-----

Оцене и прикази

Др Марија Клеут, др Славко Гордић, <i>VIII коло анџолоџијске едиције</i> <i>Десет векова српске књижевности</i>	635
Др Гордана Р. Штасни, <i>Царски цвећ међу цвећовима</i>	643
Мср Соња С. Ђорић, <i>Поейичка уобличавања Милована Ђ. Глишића</i> .	651
Др Драгана Ж. Бедов, <i>Иносјрана академска рецејција и вредно-</i> <i>вање срјске књижевносји – сјварносји или фикција</i>	653
Др Дуња С. Душанић, <i>Авеји исјорије и раји у срјској књижев-</i> <i>носји</i>	663
Др Радојка М. Вукчевић, <i>Посјмодернисјички модели јријовије-</i> <i>дања Горана Радоњића</i>	667
Др Владан Бајчета, <i>Феминисјичка или квир мејакријика</i>	670
Др Јасмина Н. Дражић, <i>Модификација лексичкоџ мозаика у срјском</i> <i>језику и кулјури кроз време и јросјор</i>	675
Др Јасмина Н. Дражић, <i>Поџлед на савремену срјску лексикоџграфију</i> .	683
Др Владан З. Јовановић, <i>Соматјизми у мишљењу и језику</i>	689
Др Исидора Г. Бјелаковић, др Александар М. Милановић, <i>О језику</i> <i>Јована Сјејића</i>	692
Др Бранкица Ђ. Марковић, <i>Друџи међународни научни скуј Језичко</i> <i>и књижевно насљеје на простору данашње Црне Горе. Српски</i> <i>језик и књижевност данас</i>	698
Др Светлана Е. Томић, <i>Међународна научна конференција о ауш-</i> <i>биоџграфској књижевносји жена у 19. и 20. веку</i>	701
Др Дуња С. Душанић, <i>Шездесетј година Каједре за ојшју књи-</i> <i>жевносји и јеорију књижевносји</i>	703

In memoriam

Др Јана М. Алексић, <i>Милан Радуловић (1948–2017)</i>	707
Упутство за припрему рукописа за штампу	714
Contents	719

израз који ће бити постављен као фундамент будућем научном, уџбеничком па и књижевноуметничком стилу.

Једино опис језика свих истакнутих појединаца предстандардног периода и времена стандардизације може дати објективне и валидне одговоре на питање развоја српског књижевног језика, његове елаборације и кодификације међу представницима различитих струја, којих је често било више од две – а такав опис доступан је сада и на српском језику.

Др Исидора Г. Бјелаковић

Универзитет у Новом Саду

Филозофски факултет

Одсек за српски језик и лингвистику

isidora.bjelakovic@gmail.com

Др Александар М. Милановић

Универзитет у Београду

Филолошки факултет

Катедра за српски језик са јужнословенским језицима

aleksandar.jus@gmail.com

UDC 821.163.41:061.2(497.16 Podgorica)''2017''(049.32)

ДРУГИ МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП *ЈЕЗИЧКО И КЊИЖЕВНО НАСЉЕЂЕ НА ПРОСТОРУ ДАНАШЊЕ ЦРНЕ ГОРЕ. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ДАНАС*

(Подгорица, хотел *Никић*, 26–28. мај 2017. године)

Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори, Матица српска у Новом Саду и Матица српска – Друштво чланова Матице српске у Републици Српској били су организатори Другог међународног научног скупа *Српско језичко и књижевно насљеђе на простору данашње Црне Горе. Српски језик и књижевност данас*. Скуп је био одржан у Подгорици у хотелу *Никић* од 26. до 28. маја 2017. године. Организациони одбор Скупа чинили су: проф. др Јелица Стојановић, председник (Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори), проф. др Јасмина Грковић-Мејџор (Матица српска у Новом Саду) и проф. др Младен Шукало (Матица српска – Друштво чланова Матице српске у Републици Српској), док су у Савјету организационог одбора били: проф. др Драган Станић (Нови Сад), проф. др Лидија Томић (Никшић), проф. др Милош Ковачевић (Београд), доц. др Виктор Савић (Београд), доц. др Драга Бојовић (Никшић), доц. др Горан Радоњић (Никшић) и доц. др Драго Перовић (Никшић). Секретар скупа био је мр Милорад Дурутовић.

Скуп је био подељен у два радна дана (26. и 27. мај) и трећи дан (28. мај) када је био организован излет. Први радни дан (петак, 26. мај) почео је свечаним отварањем Скупа, где су поздравне речи присутнима и добродошлицу на Скуп упутили: проф. др Јелица Стојановић, проф. др Јасмина Грковић-Мејџор, проф. др Младен

Шукало и проф. др Драган Станић (председник Матице српске). Након тога уследила је Пленарна седница у оквиру које су излагали: Ивона Карачорова (Софија) са рефератом *Штјамјани* Псалтир *Ђурђа Црнојевића из 1494 – састав, љравојис, редакција*, Мило Ломпар (Београд) са рефератом *Поејичко искусиво као шифра ѿрансцендије у Њеџошевом љеснишћиву* и Саво Лаушевић (Никшић) са рефератом *Фанџазам суверености и љишћање о језику*. После паузе и коктела рад је настављен у две паралелне секције 1а и 1б.

Првом секцијом 1а председавали су Милица Радовић-Тешић и Александар Милановић, док је секретар био Милан Ивановић. У оквиру ове секције, од предвиђених седам, могло се чути шест реферата. Излагали су: Зденка Рибарова (Праг), *Срџско-македонски међуредакцијски конџакџи*, Јасмина Грковић-Мејџор (Нови Сад), *Дојунска клауза у Паџџировским исџравама XVI–XVIII века*, Александар Милановић (Београд), *Ојис џовора Црне Горе у Субојџићевој Срџској џрамајџици*, Виктор Савић (Београд), *Класични и сџари називи срџских земаља у сџарим срџским изворима*, Марина Курешевић (Нови Сад), *Синџаксичка анализа џномских израза из џовесџи о Акиру Премудром (у џрејису из рукојиса манасџира Савине из 1380. џ)* и Јелица Стојановић (Никшић), *Конџинуанџи џолуџласника и насџавак Г.Лмн. у Паџџировским исџравама (XVI–XVIII вијека)*.

У другој секцији 1б председавали су Светлана Томин и Синиша Јелушић, док је секретар био Данијел Дојчиновић. Своје реферате изложили су: Синиша Јелушић (Цетиње), *Исџазам у Црној Гори – џокуџај инџерџексџуалноџ џумачења*, Светлана Томин (Нови Сад), *О Чеџворојеванђељу, џејџој инкунабули из Штјамјарије Црнојевића*, Данијел Дојчиновић (Бања Лука), *Како и колико су жиџиџа Ђирила и Мејџодија уџиџцала на каснију срџску хаџиоџрафију*, Александра Тмушић-Костић (Косовска Митровица), *Моџив љубави у Житију Светог Јована Владимира џоја Дукљанина и Житију Светог Симеона Свеџоџ Саве*, Владимир Баљ (Нови Сад), *Никон Јерусалимаџ и великосхмник Никандар Јерусалимаџ. Просојџграфска бе-лещка* и Милена Давидовић (Београд), *Јелена Балџић и скриџџиџорија на Скадарском језеру*. Уследила је пауза за ручак, а потом и две послеподневне секције 2а и 2б.

Прва послеподневна секција 2а окупила је велики број референата. Председавали су Радоје Симић и Миодраг Јовановић, а секретар је била Јелена Газдић. Од предвиђених једанаест, прочитано је осам реферата: Радоје Симић (Београд), *Уџџџреба временских џлаџолских облика у народним срџским џриџовейкама из Боке коџорске у Вуковој збирци*, Милица Радовић-Тешић (Београд), *Инџеракџија дија-лектџа и књџжевноџ језика у Црној Гори 200 џодина након Вукова Рјечника*, Вања Станишић (Београд), *О џалеџграфским одликама џрејиске везане за Шџејана Малоџ*, Јованка Радић (Београд), *О кайџеџоријалним изразима што, шта и чесо у језику П. П. Њеџоџа*, Миодраг Јовановић (Никшић), *Грамајџичка џравила Вукове Писменице и џихова џримјена у Горском вијенцу*, Тања Милосављевић (Београд), *Вербализаџија конџејџа часџи на језичкој слици свејџа Куча*, Јелена Јовановић-Симић (Београд), *О џоновљеним моџивима у срџским народним џриџовейкама* (реферат прочитала Марина Спасојевић) и Милан Ивановић (Никшић), *Семајџика и џраџмајџика саставно везаних синонима у Посланицама Пејџра I Пејџровића Њеџоџа*.

Паралелно са овом, текла је и друга послеподневна секција 2б, где су председавали Јован Делић и Драган Станић, а секретар је била Милена Давидовић. У овој секцији је било седам излагача: Јеленка Пандуревић (Бања Лука), *Зайиси из Црне Горе у Ејџноџграфској збирци Архива САНУ*, Маја Анђелковић (Крагујевац), *Сџилска обележја каракџеризаџије ликова у Венџловићевом Слову о џрекрасном Јосифу*, Душан Крцуновић (Никшић), *Тема џирјансџва у Њеџошевом дјелу*, Драго Перовић (Никшић), *Проблем владања и џризнања у Њеџошевом живојџу и дјелу*,

Јован Делић (Београд), *Књижевна мисао Нова Вуковића*, Драган Бошковић (Крагујевац), *Лелејска или Црна Гора: Идеологија, психологија, егзистенција и модернистички субјект Лалићеве Лелејске јоре* и Драган Станић (Нови Сад), *Лирско-историјска визија у роману Кукавичја пилад Лабуда Драгића*. Први радни дан завршен је врло занимљивим поетско-музичким програмом Драгана Бошковића и бенда *The Vocal Clash* и вечером.

Други радни дан (субота, 27. мај) почео је двома паралелним преподневним секцијама 3а и 3б. У секцији 3а председавали су Зденка Рибарова и Милош Ковачевић, а секретар је била Мира Чановић. Од предвиђених девет, своје реферате изложило је шест учесника: Милош Ковачевић (Београд–Крагујевац), *Стилистика ријечи и реченице Мира Вуксановића*, Михаило Шћепановић (Београд), *Титови дијалектизма у књижевном шекспиру Мира Вуксановића*, Екатарина Јакушкина (Москва), *Говори Црне Горе у Ойшћесловенском лингвистичком ампласу*, Бојана Вељовић (Крагујевац), *Утицаје глаголских облика за обележавање прошлих радњи у роману Мојковачка бишка Тамара Сијарића*, Марина Спасојевић (Београд), *Збирке речи са подручја (данашње) Црне Горе у зраћи за израду Речника САНУ и Бранкица Марковић (Београд), Виноградарска лексика у Речнику Куча*.

У секцији 3б председавали су Марко Недић и Весна Цидилко, док је секретар био Радоје Фемић. За ову секцију је било предвиђено девет, али је на Скуп дошло пет референата: Саша Кнежевић (Пале), *Црна Гора у Огледалу српском*, Младен Шукало (Бања Лука), *Оквири српске књижевне историје II: Миодраг Булајовић, Борислав Пекић и Данило Киш*, Весна Цидилко (Берлин), *Историјски роман и његово документарно у савременој српској књижевности*, Марко Недић (Београд), *Савремени српски јрози писци из Црне Горе* и Валентина Питулић (Косовска Митровица), *Традиционални симболи у поезији Момира Војводића*. Након паузе од пола сата, уследиле су још две паралелне секције 4а и 4б.

Секција 4а окупила је шест излагача: Митра Рељић (Косовска Митровица), *„Црногорски језик“ на Косову и Мешохији – још један изданак шрију језичких пољика*, Драга Бојовић (Никшић), *Црногорске језичке (не)јерике – србистика, антисрбистика и монитенејристика*, Биљана Самарџић (Пале), *Рајна окупијација ћирилице у српским земљама*, Александар Стефановић (Париз), *Квантификација именица средњеј драматичкој рода које означавају жива бића и која имају једну или више суљетивних множина у српском језику*, Драгана Керкез (Београд), *Узвици као маркери неочекиваности и Јелена Газдић (Никшић), Јекавско јојовање денџала у џејињској џијамји друже полове 19. вијека*. Председавали су Ивона Карачорова и Наташа Драгин, а секретар је била Југослава Ракић.

У секцији 4б председавали су Лидија Томић и Јасмина Ахметагић, док је секретар био Небојша Лазић. Своје реферате изложило је шест учесника: Лидија Томић (Никшић), *Наративни појасици у јрози Миодрага Вуковића*, Јасмина Ахметагић (Лепосавић), *Психолошки роман Ђорђа Оџића*, Ливига Екмечић (Београд), *Проблем жанра у драми Душана Ковачевића* Клаустрофобична комедија, Јован Пејчић (Београд), *Одблесци завичаја или: Сам на своме тирају, Родно у поезији Новице Тадића*, Радоје Фемић (Никшић), *Усуд диоба као архетип црногорској поднебља (на примјеру књижевној дјела Жарка Команина)* и Милорад Дурутовић (Никшић), *Културно сјећање у поезији Милице Краљ*. После ручка биле су још две паралелне завршне секције 5а и 5б, након којих је Скуп био затворен.

Послеподневна секција 5а, од предвиђених седам, окупила је пет излагача: Наташа Драгин (Нови Сад), *Сложенице у Крајком ојису Зејне и Црне Горе (1774): једно међуредакцијско јоређење*, Владимир Поломац (Крагујевац), *Антиројонимија Поменика манастира Св. Тројице (Пљевља, XVI век)*, Исидора Бјелаковић (Нови Сад), *Језик докумената Архива манастира Савине (XVIII век)*, Југослава Ракић (Косов-

ска Митровица), *Словенска лична имена у Поменику манастира Дечани* и Бобан Станојевић (Косовска Митровица), *Од йромена у језику ка васйосйављању друшйивених мена (развој носних самогласника у срйском и француском језику)*. Председавали су Владимир Поломац и Драга Бојовић, а секретар је био Милан Ивановић.

У секцији 5б учествовало је шест референата: Ала Татаренко (Лавов), *Дело, йтексий, хийерйтексий: жанровске сйрайеђије и ексийериментйи са формом у срйској йрози йосймодерног доба*, Слободан Владушић (Нови Сад), *Моййив додира у Хазарском речнику Милорада Павића*, Горан Радоњић (Никшић), *Сйрукййура йјесничке књиђе Камена чйјенија Ивана Неђрищорца*, Игор Симановић (Бања Лука), *Функције миййског обрасца у Пекићевом Усйењу и суновраййу Икара Губелкијана*, Небојша Лазић (Косовска Митровица), *Усйа йуна земље, или како именоваййи неизрециво* и Александар Јерков (Београд), *Да ли је исййина (у сййиху) срйска*. Председавали су Александар Јерков и Ала Татаренко, док је секретар био Игор Симановић.

Трећег дана (недеља, 28. мај) за учеснике Скупа био је организован диван излет на Скадарско језеро и обилазак два манастира, а након повратка и посета остацима старе Дукље, као и Књижари Матице српске.

Овај скуп окупио је учеснике из 10 земаља: Бугарске, Немачке, Републике Српске, Румуније, Русије, Србије, Украјине, Француске, домаћина Црне Горе и Чешке. Био је добро организован и изложени реферати врло квалитетни. После сваке секције водиле су се и конструктивне дискусије, што је само допринело још већем значају и квалитету Скупа. То нека буде подстрек и позив организаторима да се овакав један скуп одржи и организује и даље.

Др Бранкица Ђ. Марковић
Институт за српски језик САНУ
brankicama@gmail.com

UDC 821-94.09-055.2”18/19”]:061(438.11)”2017”

МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА О АУТОБИОГРАФСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ ЖЕНА У 19. И 20. ВЕКУ

Од 29. новембра до 1. децембра 2017. године у Пољској академији наука у Варшави одржавала се међународна научна конференција под називом *Конвенција и револуција, жене које су йисале о живоййу у 19. и 20. веку: архиви, криййике и меййоде*. Конференцију су организовали Институт за истраживање књижевности Пољске академије наука, Дигитална лабораторија хуманистике, Универзитет у Варшави, Институт славистичких истраживања и Пољска академија наука. Главни циљ конференције био је испитати методе рада и стратегије у савременој историографији и књижевности приликом проучавања личне документаристике жена, биографија и писама о њима од почетка 19. века до Другог светског рата.

На отварању конференције 29. новембра, директор Института за истраживање књижевности Пољске академије наука, проф. др Миколај Соколовски, истакао је допринос пољског Института у дугом проучавању аутобиографских врста текстова. Соколовски је посебно указао на потребу анализе отворене или прикривене идеологије, њихове демократичности, као и одређеног „билатераланог израза истине“ у садашњем приступању документаристици из прошлости.